

www.conpolis.eu

Οι Βασικοί Σκοποί της Ομοσπονδίας εν συντομία:

- Η ενίσχυση των σχέσεων, η ανταλλαγή ιδεών και η αλληλεγγύη μεταξύ των ανά τον κόσμο Κωνσταντινουπολιτών.
- Η προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των Κωνσταντινουπολιτών, όπως αυτά προστατεύονται από τις διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- Η συμπράσταση και υποστήριξη προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως

Φεβρουάριος 2025 Τεύχος 14/2

•Μια ιστορική υπόμνηση τι είναι εκπατρισμός, σ. 1-2.

•Επιστολή ΟΙΟΜΚω προς Δ. Αθηναίων για την στασιμότητα της αποκατάστασης του Μουσουλείου Χρηστάκη Ζωγράφου,σ.3-4.

•Πρωτοβουλία Σ. Ιμβριών για την αποκατάσταση υπηκοοτήτων της Τουρκίας, σ.5.

•Ομιλία της Δρ. Ilay Ors Romain στο Συνέδριο για τα 60 χρόνια των Απελάσεων, σ.6-15.

•Μετάφραση στα Αγγλικά Συνέντευξης του κ. Ν. Μιχαηλίδη για την βύθιση του «Ευαγγελίστρια», σ.15-27.

•Ανακοινώσεις, σ.28-36.

**Μηνιαία Ενημέρωση Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών
Monthly Bulletin of the Ecumenical Federation of Constantinopolitans
Istanbulu Rumların Evrensel Federasyonu Aylık Bülteni**

Όταν σήμερα, παρά όσα πέρασε η ανθρωπότητα τα τελευταία 100 χρόνια, οι κρατικοί της Γης προσπαθούν να επιβάλλουν τον αναγκαστικό εκπατρισμό γηγενών πληθυσμών καθίσταται επίκαιρο το Ψήφισμα του Πάνδημου Προσφυγικού Συλλαλητηρίου την 21-01-1923.

«Οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, της Ανατολικής Θράκης και του Εύξεινου Πόντου ... θεωρούν ότι η Ανταλλαγή των ελληνικών πληθυσμών της Τουρκίας που ανέρχονται σε ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες απέναντι σε τριακόσιες χιλιάδες μουσουλμάνους της Ελλάδας .....πλήττει καίρια την παγκόσμια συνείδηση και την παγκόσμια ηθική... ότι είναι αντίθετη προς τα ιερότερα δικαιώματα του ανθρώπου, της ελευθερίας και ιδιοκτησίας· ότι το σύστημα της Ανταλλαγής αποτελεί νέα και κεκαλυμμένη μορφή αναγκαστικού εκπατρισμού και αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κανένα κράτος δεν έχει το δικαίωμα να θέσει σε εφαρμογή παρά τη θέληση των πληθυσμών.

Ότι οι ελληνικοί πληθυσμοί της Μικρασίας, αυτόχθονες από πανάρχαιους χρόνους στη γη που κατοικούσαν και πάνω στην οποία τα δικαιώματά τους είναι αναπαλλοτρίωτα και απαράγραπτα, δεν μετανάστευσαν με τη θέλησή τους αλλά εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους αντιμετωπίζοντας το φάσμα της σφαγής. ...Οι αλύτρωτοι Έλληνες συναγμένοι εδώ και σε άλλες πόλεις και νησιά της Ελλάδας αποφασίζουν και ψηφίζουν ομόφωνα να αξιώσουν τη δυνατότητα να παλιννοστήσουν στις πατρίδες τους κάτω από ουσιαστικές συνθήκες εγγύησης που θα καταστήσουν αυτήν την παλιννόστηση πραγματοποιήσιμη ... Σε αντίθετη περίπτωση καταγγέλλουν την αδικία που τους γίνεται, σαν μία προσβολή δίχως προηγούμενο κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού.»...

Ελληνόπουλα πρόσφυγες της Μικράς Ασίας μ' ένα παππού, τέλη 1922

Παλαιστιανούπολα στην δεινη του πολέμου στην Γάζα 2024-25

Ουκρανόπουλα στην δεινή του πολέμου 2023-2025

Επιστολή προς το Δήμο Αθηναίων για την στασιμότητα της αξιοποίησης της Μελέτης που εκπονήθηκε από την ΟιομΚω (2018-2022) ως δωρεά προς τον Δήμο για την συντήρηση του Μουσουλίου Χρηστάκη Ζωγράφου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
(ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ)

Λεωφόρος Καποδιστρίου 17, Φιλοθέη 15237
Τηλ. 6977008922, e-mail: nnap@otenet.gr, www.conpolis.gr

Προς: Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Τεχνικών Έργων του Δήμου Αθηναίων.
Κοινοποίηση: α) κ. Ανδρέα Γραμματικογιάννη, Αντιδήμαρχο Υποδομών Δ. Αθηναίων.
β) Καθ. Χάρη Δούκα Δήμαρχο Αθηναίων.

Θέμα: **Αναστήλωση του Μουσουλίου Χρηστάκη Ζωγράφου στο Α' Κοιμητήριο Αθηνών.**

26 Φεβρουαρίου 2025

Κυρίες/οι,

Έχοντας υπόψη:

α) Ότι έχουν παρέλθει 32 μήνες από την 4^η Ιουλίου 2022 που το Δημοτικό Συμβούλιο του Δ. Αθηναίων ενέκρινε την Μελέτη Συντήρησης και Αναστήλωσης του Ταφικού Μνημείου – Μουσουλίου του Χρηστάκη Ζωγράφου που εκπονήθηκε εξ ολοκλήρου με δαπάνη της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών ως δωρεά προς τον Δ. Αθηναίων.

β) Από τις επικοινωνίες που έχουμε με τους ιθύνοντες του Δ. Αθηναίων επί του θέματος, τους τελευταίους 24 μήνες, διαπιστώνουμε στασιμότητα στην προοπτική έναρξης εφαρμογής της προαναφερθείσας Μελέτης ώστε να ξεκινήσει η προσπάθεια της διάσωσης του Μνημείου αυτού.

γ) Ότι με την παρέλευση περισσότερου χρόνου η Μελέτη για το θέμα θα χάσει την επικαιρότητά της και θα απαξιωθεί.

δ) Η παράταση της υφιστάμενης κατάστασης επιδεινώνει την κατάσταση του Μνημείου. Κατόπιν εξέτασης του θέματος ως ΟιομΚω προτείνουμε προς τον Δήμο Αθηναίων τα ακόλουθα:

Σε πρώτη φάση να εκτελεστούν βαθμιαία οι εξής εργασίες, που προβλέπονται από την Μελέτη, για την διάσωση του Μνημείου:

- α) Διαμόρφωση νέας οροφής υπογείου (οροφή κρύπτης): αφαίρεση και επανατοποθέτηση (συμπλήρωση/συντήρηση) στοιχείων κρύπτης αφαίρεση περίτεχνου στηθαίου ισογείου και όλων των θυρών (συντήρηση και αποκατάσταση).
- β) Συντήρηση της υπάρχουσας σκαλωσιάς.

γ) αφαίρεση και επανατοποθέτηση (συμπλήρωση/συντήρηση) των μαρμάρινων στοιχείων στην στάθμη του αττικού, καθώς και την κατασκευή των ανοξείδωτων πλαισίων για την στήριξη των.

δ) Περίδεση του οκτάγωνου θόλου.

Οι αναγκαίοι πόροι για τις ανωτέρω εργασίες (1) θα διατεθούν από χορηγίες που προσελκύει η ΟιομΚω και εν μέρει από ίδιους πόρους.

Να γίνει αποδεκτή η παραπάνω δωρεάν εκτέλεση με πόρους της ΟιομΚω, κατά αναλογία της Μελέτης που εκπονήθηκε ως δωρεά προς τον Δήμο Αθηναίων.

Όλες οι εργασίες θα γίνουν με την απόλυτη εφαρμογή των εν ισχύ κανονισμών και νόμων ασφάλειας και με περιεχόμενο την εγκριθείσα Μελέτη και πάντοτε σε στενή συνεργασία με στελέχη της Γ.Δ. Υπηρεσιών Τεχνικών Έργων και πιθανών άλλων υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων.

Παρακαλούμε την έγκριση των ανωτέρω προτάσεων 1-4 ώστε να ξεκινήσουν οι προτεινόμενες εργασίες.

Τέλος, παρακαλούμε την εξέταση από πλευράς του Δήμου Αθηναίων της δυνατότητας δημοπράτησης τμήματος των ανωτέρω εργασιών.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία.

Το Δ.Σ. της ΟιομΚω

**Η κατάσταση του Μνημείου
του
Εθνικού Ευεργέτη Χρηστάκη
Ζωγράφου από το 1999.**

**Το Δ.Σ. της ΟιομΚω ευχαριστεί
τους Ζωγραφειώτες:
Νίκο Μιχαηλίδη,
Μιχάλη Σίμα και Βασίλη Σιγάλα
για την εθελοντική τους
προσφορά για την διάσωση
του Μαυσωλείου
Χρηστάκη Ζωγράφου**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ-ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Πρωτοβουλία του Συλλόγου Ιμβρίων για την υποστήριξη δικαστικής διεκδίκησης κτήσης υπηκοότητας της Τουρκίας

Όπως είναι γνωστό, ένας σημαντικός αριθμός τέκνων εκπατρισθέντων Ιμβρίων, Τενεδίων και Κωνσταντινουπολιτών εμποδίζεται να αποκτήσει την τουρκική υπηκοότητα εξαιτίας ενός πλέγματος διατάξεων της τουρκικής νομοθεσίας, το οποίο αντιβαίνει στις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο περί δικαίου αίσθημα αλλά και στην ίδια τη λογική.

Ειδικότερα, τέκνα των οποίων οι γονείς απώλεσαν την τουρκική υπηκοότητα προτού αυτά γεννηθούν δεν δικαιούνται να τη λάβουν ακόμη και όταν οι τουρκικές αρχές απέδωσαν εκ νέου την υπηκοότητα στους γονείς τους! Κατά τον τρόπο αυτό, ένας σημαντικός αριθμός Ιμβρίων της νεότερης γενιάς στερούνται τη δυνατότητα να κληρονομήσουν τις πατρογονικές τους εστίες, αφού η ισχύουσα τουρκική νομοθεσία απαγορεύει σε αλλοδαπούς όχι μόνο την αγορά ακινήτων που βρίσκονται στην Ίμβρο αλλά και αυτήν ακόμη την κληρονομική διαδοχή, αφού είναι υποχρεωμένοι να εκποιήσουν το πατρογονικό τους ακίνητο εντός ενός έτους από τη σχετική καταχώριση στο κτηματολόγιο!

Αλλά και γενικότερα, όσες και όσοι αδυνατούν να αποκτήσουν την τουρκική υπηκοότητα αποξενώνονται στην πράξη από την ιδιαίτερη πατρίδα τους, αφού η μόνιμη διαμονή και εργασία εντός της Τουρκίας είναι ιδιαίτερα δυσχερείς, ενώ εμποδίζονται να μετέχουν σε τοπικά σωματεία ή κοινοτικά ιδρύματα, στα οποία ανήκουν οι εκκλησίες και άλλα κοινωφελή ακίνητα της Ομογένειας, ή να ψηφίζουν ή να εκλέγονται στις αυτοδιοικητικές εκλογές.

Ενόψει των πολύ σοβαρών αυτών συνεπειών για το μέλλον της πολύπαθης Ιμβριακής κοινότητας στην πατρίδα της, ο Σύλλογος Ιμβρίων, ανταποκρινόμενος σε εκκλήσεις μελών του αλλά και αδελφών σωματείων από όλη την Ελλάδα, ανέλαβε πρωτοβουλία για τη διευκόλυνση όσων συμπατριωτών μας επιθυμούν να διεκδικήσουν δικαστικώς την απόκτηση της τουρκικής υπηκοότητας, εξασφαλίζοντας την άμεση έναρξη των διαδικασιών έναντι ελάχιστου κόστους.

Όσες και όσοι εμπíπτουν στην ως άνω κατηγορία και ενδιαφέρονται να ενταχθούν στη διαδικασία, μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή αποστέλλοντας αίτημα ηλεκτρονικά (email) μαζί με τα στοιχεία επικοινωνίας τους στη διεύθυνση: info@imvrosisland.org.

Διευκρινίζεται ότι η διαδικασία είναι διαθέσιμη, εκτός των Ιμβρίων, και σε όσες/ους κατάγονται από την Τένεδο ή την Κωνσταντινούπολη και ανεξάρτητα από τον τόπο της κατοικίας τους εντός της Ελλάδος.

Κεντρική ομιλία στο Συνέδριο για την 60^η επέτειο για τους Εξόριστους του 1964 και τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης
Δρ. Ilay Romain Ors
Ιστορικός—Κοινωνιολόγος

Τόπος Συνεδρίου: Μαράσλειος Σχολή – Φανάρι, Κωνσταντινούπολη 20 Νοεμβρίου 2024

Παναγιώτατε Οικουμενική Πατριάρχη, πολύτιμοι συμμετέχοντες, διοργανωτές και αγαπητοί προσκεκλημένοι, καλώς ήρθατε όλοι!

Είναι μεγάλη τιμή για μένα που βρίσκομαι σήμερα εδώ για να εκφωνήσω την εναρκτήρια ομιλία. Ως εκ τούτου, θα ήθελα να ξεκινήσω τα λόγια μου ευχαριστώντας τον Παναγιώτατο Πατριάρχη και όλες τους ιθύνοντες και το προσωπικό του Πατριαρχείου και της Μαρασλείου Σχολής για τη φιλοξενία. Διέθεσαν αυτόν τον όμορφο χώρο σε εμάς, σε εσάς και με τη γενναιοδωρία και τη φιλοξενία τους δέχτηκαν να μας φιλοξενήσουν με τα κέρασματα τους όλη την ημέρα. Θεωρώ πολύ σημαντικό και πολύτιμο το γεγονός ότι αυτή η συνάντηση φιλοξενήθηκε από την Ρωμαϊκή Κοινότητα και τους ευχαριστώ ειλικρινά που το έκαναν αυτό δυνατό.

Dr. Ilay Romain Ors

Και σε αυτό το σημείο, οφείλω να ευχαριστήσω τον κ. Λάκη Βίγκα, ο οποίος, αν και έπρεπε να το γράψουμε με κεφαλαία γράμματα, προτίμησε να μην αναφερθεί το όνομά του στο πρόγραμμα και που χάρη στον πάντα ευγενικό και σεμνό τρόπο του, ήταν ένας από τους κύριους αρχιτέκτονες αυτής της συνάντησης, παρόλο που εμφανιζόταν ως σιωπηλός συνεργάτης. Όπως οι περισσότεροι από εσάς γνωρίζετε, ο κ. Λάκης Βίγκας υπήρξε ένας από τους εξέχοντες ηγέτες της Ρωμαϊκής Κοινότητας της Κωνσταντινούπολης, αναλαμβάνοντας από διαφορετικές θέσεις εργασίας πρωτοβουλίες και συνεχίζοντας πάντα να εργάζεται με τον πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο. Δεν μπορώ παρά να επισημάνω ότι ήταν δική του πρωτοβουλία που μας έδωσε τη δυνατότητα να είμαστε εδώ μαζί σήμερα.

Σε αυτό το στάδιο, θα ήθελα μάλιστα να μοιραστώ μαζί σας την ιστορία της συνάντησής μας. Με αφορμή τη φετινή επέτειο των 60 χρόνων από τις απελάσεις του 1964, μετά από πρόσκληση του καθηγητή Νίκου Ουζούνογλου, διοργανώσαμε άλλη μια συνάντηση στην Αθήνα τον προηγούμενο Απρίλιο στην Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών. Αφού ετοιμάσα εκείνο το πρόγραμμα και το μοιράστηκα μαζί του, η πρώτη αντίδραση του Λάκη Βίγκα ήταν «πολύ ωραία, πρέπει οπωσδήποτε να διοργανώσουμε και στην Κωνσταντινούπολη!». Στη συνέχεια, σε μια συνάντηση για καφέ στο Νιχώρι, καταλήξαμε μαζί στο περίγραμμα της σημερινής εκδήλωσης. Παρά την επιμονή του να παραμείνει σιωπηλός σύμβουλος, θα ήθελα να επαναλάβω τονίζοντας ότι χωρίς τον κ. Βίγκα, αυτή η συνάντηση δεν θα είχε πραγματοποιηθεί.

Δεν θα μπορούσε, γιατί ήταν ο Λάκης Βίγγας που κάλεσε καταρχήν τους άλλους συντελεστές διοργάνωσης της σημερινής εκδήλωσης. Με την υποστήριξη του Ιδρύματος Hrant Dink και του Εκδοτικού Οίκου Ιστός, μας έφερε όλους κοντά και ξεκίνησε μια πραγματικά αρμονική συνεργασία.

Αυτοί οι δύο θεσμικοί φορείς όχι μόνο δεν παρείχαν διοργανωτική, τεχνική και υλικοτεχνική υποστήριξη, αλλά παρείχαν με ιδιαίτερη προσοχή μέριμνα σε κάθε λεπτομέρεια, από την προεδρία της συνεδρίας έως την ταυτόχρονη μετάφραση, από τις πωλήσεις βιβλίων έως τις προβολές ταινιών, από την προετοιμασία των χώρων μέχρι την γραφιστική ετοιμασία της αφίσας, ξοδεύοντας πολύ κόπο και χρόνο, διασφάλισαν ότι αυτή η συνάντηση θα πραγματοποιηθεί όσο το δυνατόν με τον καλύτερο τρόπο. Γι' αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω το ΣΥΡΚΙ, το Ίδρυμα Hrant Dink και τα μέλη της ομάδας του Ιστού, τόσο μαζί όλους, όσο και έναν-ένα.

Δυστυχώς, όμως, βιώσαμε μια μεγάλη απώλεια που κανείς μας δεν είχε προβλέψει όταν σχεδιάζαμε αυτό το Συνέδριο και που ακόμα δεν μπορούμε να το αποδεχτούμε μέχρι σήμερα. Ο πολύ αγαπητός μας φίλος, ο συνταξιούχος πρέσβης, ιστορικός και ερευνητής Αλέξης Αλεξανδρής, έφυγε ξαφνικά από τη ζωή τον προηγούμενο Αύγουστο. Διαφορετικά θα ήταν σίγουρα εδώ μαζί μας, διαφωτίζοντάς μας με τις βαθιές αναλύσεις του και διευρύνοντας τους ορίζοντές μας με τις πολύτιμες απόψεις του. Εκτός από γνήσιος Κωνσταντινουπολίτης, άφησε πίσω του ένα δυσαναπλήρωτο κενό, χάρη στις εκτεταμένες γνώσεις και την εμπειρία του, και ως κάτοχος μιας ευρείας προοπτικής και πολύπλευρης διορατικότητας που κανείς άλλος δεν έχει. Μπορούμε να πούμε ότι όταν η διατριβή του Αλέξη Αλεξανδρή που εκπονήθηκε στο King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, δημοσιεύτηκε στα αγγλικά το 1983 με τίτλο «The Greek Minority of Istanbul and Turkish-Greek Relations 1918-1974», ήταν μια σημαντική συμβολή στη βιβλιογραφία. Με αυτή τη λεπτομερή και σε βάθος μελέτη, έρχεται στο φως η κρίσιμη μεταμόρφωση της ελληνικής κοινότητας της Κωνσταντινούπολης τον 20^ο αιώνα. Όταν κουβεντιάζαμε λίγο πριν πεθάνει, παραπονιόταν ότι, όπως εγώ, δεν είχε αφιερώσει χρόνο να μεταφράσει το βιβλίο του στα τουρκικά και στα ελληνικά. Θεωρώ ότι αυτό, όπως και πολλές άλλες πρωτοβουλίες που

*Ο αείμνηστος
Αλέξης Αλεξανδρής*

έχουμε σχεδιάσει με τον Αλεξανδρή, είναι διαθήκη του. Θα ήθελα να τον θυμάμαι για άλλη μια φορά με ευγνωμοσύνη και σεβασμό για την εξαιρετικά σημαντική και διαρκή προσφορά του στην μελέτη της Ρωμαϊκής Κοινότητας και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Μακάρι να ήταν μαζί μας σήμερα!

Ελπίζω να μην εκληφθεί ότι έκανα πολύωρη την εισαγωγή μου, γιατί δεν αναφέρω αυτές τις ευχαριστίες μόνο από ευγένεια. Αυτά τα ονόματα, στα οποία εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου, αποτελούν στην πραγματικότητα τα δομικά στοιχεία που ενισχύουν την κοινωνική και πολιτιστική βάση του παρόντος θέματός μελέτης μας. Αυτοί οι άνθρωποι και οι θεσμοί που ανέφερα, με το έργο τους, τους τομείς ενδιαφέροντος, τη ζωή, ακόμη και τους λόγους ύπαρξής τους, σκιαγραφούν το πλαίσιο του σημερινού μας θέματος.

Γιατί όταν μιλάμε για τις απελάσεις του 1964, δεν μιλάμε απλώς για ένα μεμονωμένο περιστατικό στο παρελθόν. Όταν λέμε εξόριστοι, δεν μιλάμε μόνο για Έλληνες υπηκόους που απελάθηκαν. Με μια ευρύτερη έννοια, από τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, από όλους τους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης, της μειοψηφίας ή πλειοψηφίας, που ανήκαν στους εγκατεστημένους (εταμπλί) ή της διασποράς, που έχουν ζήσει σε αυτά τα εδάφη με το παρελθόν και το παρόν τους, από τις πολυπολιτισμικές κοινωνίες του Βυζαντίου, των Οθωμανών και της Τουρκίας, από σύνθετες ταυτότητες, κοσμοπολίτικες πρακτικές, αστικότητα και πολυπολιτισμικότητα. Μιλάμε για τον ίδιο κοσμοπολιτισμό ως έννοια, ως κατανόηση. Όπως και στο όμορφο σύνθημα του Ιστού, λέμε, «Είναι η ιστορία της πόλης που λέγεται».

Σήμερα, θα προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τις εξορίες του 1964 μέσα από αυτήν την πολυδιάστατη, πολυπροσωπική, πολυπολιτισμική ιστορία. Σκοπός μας σε αυτή τη συνάντηση δεν είναι να κατηγορήσουμε αλλά να κατανοήσουμε, όχι να υποτιμήσουμε αλλά να αντιμετωπίσουμε, να τονίσουμε την πολιτισμική και ανθρώπινη διάσταση, να μιλήσουμε μεταξύ μας, να πούμε, να ακούσουμε, να συμβουλευτούμε και να καταλήξουμε σε συμφωνία.

Για το λόγο αυτό σήμερα θα δώσουμε τον λόγο στους Ρωμιούς και θα ακούσουμε τις μαρτυρίες, τις αναμνήσεις και τις εμπειρίες τους. Γιατί όσοι βίωσαν την εξορία πριν από 60 χρόνια είναι σήμερα ανάμεσά μας με ζωντανές αναμνήσεις. Γιατί το μόνο που μπορούμε να κάνουμε ακαδημαϊκά είναι να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε, να αναλύσουμε και να εξηγήσουμε τις εμπειρίες τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Σήμερα, στις δύο πρώτες συνεδρίες, θα ακούσετε μερικές από αυτές τις αναλυτικές ακαδημαϊκές μελέτες. Και στη συνέχεια, παρακολουθώντας τις ίδιες τις ζωντανές ιστορίες, θα έχετε την ευκαιρία να σταθμίσετε πόσο ακριβείς είναι οι αναλύσεις αυτές, απευθείας στις δικές σας σκέψεις και την κλίμακα συναισθημάτων σας. Αυτή η συνάντηση μπορεί να φαίνεται διαφορετική, ίσως πρωτότυπη, αλλά θεωρήσαμε ότι ήταν προτεραιότητα και

εξαιρετικά απαραίτητη. Γιατί ξέρουμε ότι οι σημερινές γενιές, ακόμα κι αν είναι από την Κωνσταντινούπολη, έχουν απομακρυνθεί αρκετά και έχουν αποξενωθεί από την ιστορία, τον πολιτισμό και την ταυτότητα της πόλης τους. Καθώς οι εγκατεστημένες κοινότητες της Κωνσταντινούπολης, ιδιαίτερα οι Ρωμιοί, μειώθηκαν, τα όσα ήταν γνωστά για αυτές μειώθηκαν ακόμη περισσότερο. Καθώς αυτή η γνώση λιγόστευε, έγιναν πιο αποξενωμένοι, απόμακροι και άλλοι. Και αυτό το άλλο έχει δυσκολέψει τον πολιτικό και κοινωνικό συμβιβασμό και την αντιπαράθεση.

Σήμερα, θα προσπαθήσουμε να αλλάξουμε την κατεύθυνση αυτής της αλλοτριωτικής ροής, να ανοίξουμε τον δρόμο για αλληλοκατανόηση, συγχώρεση, αντιπαράθεση, προσέγγιση και ενοποίηση θυμόμαστε και λέγοντας ανθρώπινες εμπειρίες. Στόχος μας είναι η Κωνσταντινούπολη να είναι μια πόλη που αγκαλιάζει, περιλαμβάνει και συνδυάζει όλες τις πολιτιστικές οντότητες, όλες τις ταυτότητες και όλους τους ανθρώπους που έχει επηρεάσει σε όλη την ιστορία της. Τουλάχιστον, θέλουμε να διευκολύνουμε την προετοιμασία ενός κατάλληλου εδάφους για αυτό. Δεν είναι εύκολος σκοπός, υπάρχει πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει για να καλύψουμε τη διαφορά, αλλά είναι σημαντικό να ξεκινήσουμε.

Μετά, με την άδειά σας, επιτρέψτε μου να επιστρέψω στην αρχή. Θυμάμαι ότι ξεκίνησα την πρώτη μου βιβλιογραφική κριτική πριν από περίπου 25 χρόνια, όταν αποφάσισα να ασχοληθώ με τους Ρωμιούς της Κωνσταντινούπολης. Ήταν μια σύντομη αρχή. Επειδή ο αριθμός των ακαδημαϊκών μελετών, των δημοφιλών βιβλίων και των ταινιών που παράγονται για αυτό το θέμα ήταν πάρα πολύ λίγες. Η πολύτιμη κριτική του Αλέξη Αλεξανδρή, που μόλις ανέφερα, ήταν μια αξιοσημείωτη εξαίρεση. Ένα άλλο ήταν ένα βιβλίο με τίτλο «Οι τελευταίοι εξόριστοι της Κωνσταντινούπολης». Γνώρισα αυτό το θέμα χάρη σε αυτή τη δημοσίευση που ετοίμασε ο Ridvan Akar μαζί με την Hülya Demir. Αργότερα ολοκλήρωσα τη συνέχεια της ιστορίας του 1964 με τις σπουδές μου στην προφορική ιστορία και την εθνογραφία, τις οποίες πραγματοποίησα ακούγοντας τους ίδιους τους εξόριστους Έλληνες. Παρουσιάσαμε αυτές τις μελέτες, μαζί με μερικούς συναδέλφους που ενδιαφέρονται για το θέμα, σε ένα διεθνές συνέδριο που διοργανώσαμε στο Πανεπιστήμιο Bilgi της Κωνσταντινούπολης πριν από 10 χρόνια. Αργότερα, τα πρακτικά αυτού του συνεδρίου εκδόθηκαν ως βιβλίο από τις εκδόσεις İletişim. Είμαι στην ευχάριστη θέση να πω ότι αυτό το βιβλίο έφτασε τώρα στην τρίτη του έκδοση.

Σήμερα είμαστε ξανά μαζί για να μιλήσουμε για τις Απελάσεις του 1964. Γιατί υπάρχουν πολλά ακόμα να πούμε. Επειδή οι απελάσεις του 1964 είναι πραγματικά ένα ορόσημο που πρέπει να επανεξεταστεί ξανά και ξανά. Η αφετηρία του μεγαλύτερου κύματος κατάρρευσης στην πολυτάραχη ιστορία των Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης. Πριν από τις Απελάσεις, ο αριθμός των Ελλήνων που ζούσαν στην Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τένεδο ξεπερνούσε τις 65 χιλιάδες, αλλά σήμερα, δυστυχώς, ο αριθμός αυτός είναι λιγότερος από 2000. Ενώ τότε στα 52 σχολεία φοιτούσαν 6.750 μαθητές, σήμερα ο συνολικός αριθμός των ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν ξεπερνά τα 5. Έτσι μπορούμε πραγματικά να πούμε ότι είναι τα δάχτυλα του ενός χεριού.

Ωστόσο, τα γεγονότα της 6-7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955, που είναι ίσως πιο γνωστά και ακόμη πιο έντονα στα τουρκικά και ελληνικά ΜΜΕ επειδή ήταν πιο δραματικά, ακόμη και το βαθύ σοκ και οι συνέπειες που ακολούθησαν, δεν οδήγησαν σε τόσο μεγάλο κύμα μετανάστευσης. Αν και δεν έχουμε επίσημα στοιχεία, η υψηλότερη εκτίμηση είναι ότι ο αριθμός των Ελλήνων που εγκατάλειψαν την Κωνσταντινούπολη εκείνη την περίοδο δεν ξεπέρασε τις μερικές χιλιάδες. Θυμούμενοι τα στατιστικά στοιχεία του αείμνηστου Δημήτρη Φραγκόπουλου, του συνταξιούχου Διευθυντή του Λυκείου Ζωγράφου, μιας άλλης μνημειώδους φιγούρας που χάσαμε, είναι απαραίτητο να αναφέρουμε ότι ο αριθμός των μαθητών στα ελληνικά σχολεία αυξήθηκε παρά μειώθηκε την περίοδο 1955-65.

Σε όλη την ιστορία των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη, δεν υπήρξαν τραυματικά γεγονότα – ούτε η ανταλλαγή πληθυσμών του 1923-24, ούτε ο Κεφαλικός Φόρος (Varlik Vergisi) του 1942-43 μπόρεσε να προκαλέσει τέτοια μαζική έξοδο όπως του 1964.

Με την απόφαση καταγγελίας της ελληνοτουρκικής σύμβασης του 1930 που ελήφθη στις 16 Μαρτίου 1964, όλες οι παραβιάσεις δικαιωμάτων που απέτρεψε με την ύπαρξή της άρχισαν να γίνονται μία προς μία. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το άρθρο 36 της συμφωνίας, αυτή η καταγγελία έπρεπε να είχε τεθεί σε ισχύ μετά από 6 μήνες, αλλά η κυβέρνηση ξεκίνησε αμέσως την εφαρμογή βάσει δύο ξεχωριστών άρθρων. Σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπου χίλια άτομα απελάθηκαν αμέσως με την αιτιολογία ότι ασκούσαν «επιβλαβείς δραστηριότητες». Ένα άλλο άρθρο, το άρθρο 16, περιλαμβάνει τη φράση «θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και τη γενική ασφάλεια». Χιλιάδες Έλληνες υπήκοοι κηρύχθηκαν «επικίνδυνοι» ισχυριζόμενοι ότι είχαν ανάμιξη στην διακοινοτική κυπριακή σύγκρουση που είχε φουντώσει εκείνη την εποχή και αναγκάστηκαν να υπογράψουν μια ομολογία για το θέμα αυτό. Σύμφωνα με αυτή την ομολογία, την οποία αναγκάστηκαν να υπογράψουν χωρίς να δουν το περιεχόμενό της, θεωρήθηκε ότι αποδέχτηκαν ότι είχαν στείλει χρήματα σε «Έλληνες τρομοκράτες» στην Κύπρο, παραβιάζοντας έτσι τον νόμο περί προστασίας του τουρκικού νομίσματος και φεύγοντας από την Τουρκία με τη θέλησή τους.

Τα ονόματα των απελαθέντων δημοσιεύθηκαν και αναρτήθηκαν σε ημερήσιες εφημερίδες. Περίπου 13 χιλιάδες Έλληνες επηρεάστηκαν από αυτή την πρακτική. Οι μισοί από αυτούς ήταν αυτοί που έγιναν παράνομοι με τη μη παράταση των αδειών διαμονής τους, οι οποίες ανανεώνονταν αυτόματα μέχρι τότε. Σε αυτά τα ορισθέντα ως επιβλαβή ή παράνομα άτομα περιλαμβάνουν παιδιά, βρέφη, ηλικιωμένοι, κλινήρης ασθενείς, ακόμη και νεκροί. Αυτοί οι άνθρωποι δεν είχαν δικαίωμα αντίρρησης. Μέσα σε δύο εβδομάδες από την παραλαβή της ειδοποίησης, έπρεπε να φύγουν βιαστικά από την Κωνσταντινούπολη, παίρνοντας μόνο μια βαλίτσα και λίγα χρήματα -20 δολάρια, 20 κιλά- και αφήνοντας τα πάντα πίσω τους.

Αυτή ήταν μια τρομερή και απίστευτη κατάσταση. Στην πραγματικότητα, κανείς δεν μπορούσε να πιστέψει ότι είχαν όντως απελαθεί και πίστευαν ότι σύντομα θα μπορούσαν να επιστρέψουν. Αυτό όμως δεν κατέστη δυνατό, γιατί κατά την απέλαση τα διαβατήριά τους ήταν σφραγισμένα με σφραγίδα που θα τους απαγόρευε να επιστρέψουν στην Τουρκία. Επιπλέον, τέθηκαν σε εφαρμογή μια σειρά από πρακτικές όπως η δέσμευση των περιουσιών των απελαθέντων προκειμένου να αποτραπεί η επιστροφή τους. Με μυστικό διάταγμα που εκδόθηκε στις 2 Νοεμβρίου 1964, σταμάτησαν όλες οι συναλλαγές τίτλων ιδιοκτησίας που αφορούσαν την ακίνητη περιουσία των Ελλήνων υπηκόων και δεσμεύτηκαν τα εισοδήματά τους. Έτσι κατασχέθηκαν 2.902 ακίνητα. Η αξία τους ήταν περίπου 200 εκατομμύρια δολάρια σύμφωνα με την τουρκική πλευρά και 500 εκατομμύρια δολάρια κατά την ελληνική πλευρά, αλλά σύμφωνα με ορισμένες πηγές ξεπέρασε τα 2 δισεκατομμύρια δολάρια. Επιπλέον, δεσμεύτηκαν τραπεζικοί λογαριασμοί. Περιορίστηκε το δικαίωμά τους να πουλήσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και να τα μετατρέψουν σε μετρητά, οι τράπεζες εμποδίστηκαν να χορηγήσουν δάνεια σε εταιρείες που ανήκουν σε αυτά τα άτομα. Η περιουσία τους, ακόμη και τα έπιπλα και τα προσωπικά τους αντικείμενα, κατασχέθηκαν με το πρόσχημα της πιθανής φοροδιαφυγής. Όλα τα δικαιώματα πώλησης, μεταβίβασης, ακόμη και κληρονομιάς ανεστάλησαν. Μερικοί μάλιστα έγιναν ενοικιαστές στα σπίτια που τους ανήκαν. Οι εξόριστοι εμποδίστηκαν να πάρουν μαζί τους όχι μόνο μετρητά αλλά ακόμη και τιμαλφή. Ακόμη και οι εικόνες των οικογενειακών κειμηλίων και οι ασημένιες μπομπονιέρες βαπτίσεών τους που προσπάθησαν να πάρουν στις βαλίτσες τους κατασχέθηκαν από την τελωνειακή αστυνομία καθώς διέσχιζαν τα σύνορα. Μέλη μιας από τις πιο ιθαγενείς και εγκαταστημένες κοινότητες της Κωνσταντινούπολης εκτοπίστηκαν από τέτοιες αδικαιολόγητες πρακτικές. Έτσι έγινε η εξορία των Κωνσταντινουπολιτών με τις Απελάσεις.

Πρόκειται αναμφίβολα για μια εξαιρετικά τραυματική ιστορία, αλλά δυστυχώς δεν τελείωσε εκεί. Τα επακόλουθα ήρθαν αμέσως. Και υπήρξε υποστήριξη για αυτές τις πρακτικές από διάφορα τμήματα της κοινωνίας. Μετά την έναρξη των απελάσεων, στις αρχές Απριλίου 1964, οι εθνικιστικές φοιτητικές ομοσπονδίες άρχισαν να πραγματοποιούν ενέργειες μποϊκοτάζ κατά των ρωμαϊκών καταστημάτων και χώρων εργασίας. Η Πόλη ήταν «διακοσμημένη» με χάρτινες πινακίδες με συνθήματα όπως «Πολίτες, μην ψωνίζετε από αυτούς που σας εκμεταλλεύονται οικονομικά, γιατί τα γρόσια σας που δίνετε χρησιμοποιούνται ως σφαίρες για τα αδέρφια σας στην Κύπρο». Η δράση αυτή υποστηρίχθηκε και από την αναβίωση της εκστρατείας «συμπολίτη, μίλα τούρκικα». Επιπλέον, σε αντίθεση με τη Συνθήκη της Λωζάνης, διορίστηκαν με αυξημένες εξουσίες Τούρκοι υποδιευθυντές που διορίζονταν από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας στα Ρωμαϊκά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μετά από αυτό, πολλοί διευθυντές σχολείων, δάσκαλοι και προσωπικό απολύθηκαν ή αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη δουλειά τους. Οι αιτήσεις για νέους διορισμούς καθηγητών καθυστέρησαν ή απορρίφθηκαν από το Υπουργείο. Δεν επιτρεπόταν επίσης καμία ειδική δαπάνη του προϋπολογισμού. Αυξήθηκαν οι επισκέψεις επιθεωρητών, τα εκλεγμένα διοικητικά συμβούλια δεν αναγνωρίστηκαν. Οι πρωινές προσευχές και οι ελληνικές εγκυκλοπαίδειες απαγορεύτηκαν. Επιπλέον, μια εγκύκλιος άρχισε να εμποδίζει την είσοδο ορθόδοξων κληρικών στα ελληνικά μειονοτικά σχολεία. Τα ελληνικά σχολεία στην Ίμβρο και την Τένεδο έκλεισαν εντελώς τον Σεπτέμβριο του 1964. Πέντε χρόνια αργότερα, η εκπαίδευση απαγορεύτηκε στην Ι. Θεολογική Σχολή της Χάλκης που παραμένει ακόμα κλειστή. Ως αποτέλεσμα, η εκπαίδευση στα σχολεία της Ρωμαϊκής μειονότητας, που κάποτε φημίζονταν για το υψηλό επίπεδο τους, έχει διαταραχθεί σοβαρά. Αυτός είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για το γεγονός ότι η νέα γενιά Ρωμιών δεν μπορεί να δει το μέλλον της στην Κωνσταντινούπολη.

Η Ρωμαϊκή Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης, της οποίας ο αριθμός μειώθηκε κατά το ένα τρίτο με τις απελάσεις του 1964, συνέχισε να μειώνεται λόγω αυτών των ριζικών αλλαγών σε βασικούς τομείς όπως η εκπαίδευση και η οικονομία, καθώς και ο αντίκτυπος της συνεχιζόμενης καταπίεσης τα τελευταία 60 χρόνια. Ενώ αποτελούσαν σχεδόν το ένα τέταρτο του πληθυσμού της πόλης στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και ξεπερνούσαν τις εκατό χιλιάδες πριν από έναν αιώνα, υπολογίζεται ότι σήμερα ο αριθμός των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη, σε 20 εκατομμύρια πληθυσμό, είναι λιγότεροι από 2.000. Αυτή η ριζική μεταμόρφωση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης τον 20ο αιώνα είναι η ιστορία τόσο μιας αστικής κοινότητας μειονότητας όσο και της πολιτιστικής ομογενοποίησης μιας πόλης και μιας χώρας. Οι εξορίες του 1964 είναι επίσης μια πολύ σημαντική διαδικασία που αποτελεί σημείο καμπής σε αυτή τη διπλή ιστορία.

Πού βρισκόμαστε λοιπόν σε αυτή τη διαδικασία σήμερα; Δεν θα πω, όπως πολλοί άλλοι, ότι φτάσαμε στο τέλος αυτής της διαδικασίας. Δεν θα πω ότι η παλιά Κωνσταντινούπολη χάθηκε, τα χρώματα του μωσαϊκού έχουν ξεθωριάσει, και οι Ρωμιοί τελείωσαν. Δεν θα παρασυρθώ από την εύκολη μοιρολατρία και τις επιφανειακές κρίσεις αυτής της κοσμοπολίτικης νοσταλγίας. Γιατί με τη σοφία που έμαθα από τους Ρωμιούς της Κωνσταντινούπολης, προτιμώ να κοιτάζω μπροστά από μια θετική οπτική, με ελπίδα. Θα υπάρξουν αυτοί που θα το πουν αφέλεια, αλλά δεν το βλέπω έτσι, γιατί η πηγή αυτής της άποψης είναι μια «κατανόηση» που προέρχεται από τη μελέτη της Ρωμαϊκής Κοινότητας για δεκαετίες. Τώρα, θα ήθελα να σταθώ λίγο σε αυτήν την κατανόηση που έχω συναντήσει τόσο στην Κωνσταντινούπολη όσο και μεταξύ των Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης, τους οποίους αποκαλώ διασπορά της πόλης, σε όλο τον κόσμο.

Διστάζω να ταυτίσω αυτή την κατανόηση με δύο όρους, γιατί αντιστέκεται σε κατηγορίες, περιορισμούς, αποκλεισμούς, περιορισμούς. Αντλεί τον ορισμό, το νόημα, την πρωτοτυπία, ακόμη και τη δύναμη της εξήγησής του από τη διαφορετικότητα, τον δυναμισμό και την ενοποίηση των διαφορών. Μπορεί και να περικλείει τα υπάρχοντα και να τα συνδυάζει με τα νέα χωρίς να χάνει την ουσία του. Άλλοι αποκαλούν αυτή την κατανόηση κοσμοπολιτισμό, άλλοι αστικότητα. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι αυτή η κατανόηση είναι το πνεύμα της Κωνσταντινούπολης. Προτιμώ να το πω με τους εθνοτικούς όρους των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, από τη σκοπιά του εσωτερικού, με ελευθερία.

Αυτή η κατανόηση μπορεί να φανεί, για παράδειγμα, σε ένα ίδρυμα όπως ο εκδοτικός οίκος Ιστός. Μια ομάδα φίλων, μεταξύ των οποίων και Έλληνες από την Κωνσταντινούπολη, μαζεύτηκαν και ίδρυσαν ένα ίδρυμα που ονομάζεται Ιστός για να αφηγηθεί την ιστορία της πόλης μέσα από βιβλία, κινηματογράφο, μουσική και θέατρο και να τη μοιραστεί σε τέτοιες συναντήσεις, εκδόσεις και καφετέριες, αναζωογονώντας έτσι τη σημαντική και μακρά ιστορία των Ρωμιών στην Κωνσταντινούπολη εκδοτικά.

Αυτή η κατανόηση συνεχίζει να περιλαμβάνεται στην εφημερίδα Απογευματινή, η οποία κυκλοφορεί χωρίς διακοπή για πάνω από 100 χρόνια. Αυτή η κατανόηση ενεργοποιείται μέσω πολλών πολιτιστικών πρακτικών που πραγματοποιεί ο ΣΥΡΚΙ, η οποία συγκεντρώνει πολλά Ρωμαϊκά ιδρύματα και κοινωνικές πρωτοβουλίες στην Κωνσταντινούπολη κάτω από μια στέγη. Ομοίως, ζωντανεύει στους συλλόγους που ίδρυσαν οι Έλληνες που βρέθηκαν στην Ελλάδα μετά την απέλασή τους από την Κωνσταντινούπολη και που ένωσαν μόνοι σε ξένη χώρα και κοινωνία παρά την κοινή τους θρησκεία και γλώσσα, στην Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών που τους ενώνει και σε διάφορες εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν για την Κωνσταντινούπολη.

Αυτή η αντίληψη διατηρείται επίσης από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ένα από τα παλαιότερα και πιο καθιερωμένα ιδρύματα στον κόσμο. Αυτή η κατανόηση διατηρείται στις μνήμες των Ρωμιών που ζουν στη διασπορά της Πόλης σε όλο τον κόσμο, που πήραν μαζί τους την Κωνσταντινούπολη όταν πήγαν στην Αμερική, την Αυστραλία και την Ευρώπη και δεν εγκατέλειψαν ποτέ την αγάπη, τη λαχτάρα και την ταυτότητά τους ως Κωνσταντινουπολίτες. .

Αυτή η κατανόηση ξεκίνησε με τον Βύζα να ιδρύει μια αρχαία πόλη σε αυτή τη σπάνια γεωγραφική θέση όπου οι θάλασσες συναντώνται στην προϊστορία, και ιδρύθηκε για πρώτη φορά από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Κωνσταντίνο το 330, και στη συνέχεια από τους Βυζαντινούς για περίπου 1000 χρόνια, και στη συνέχεια από τον Σουλτάνο Μεχμέτ για αιώνες, μετά την κατάκτησή του από τους Οθωμανούς ξεκινά με την κληρονομιά της μακράς και ένδοξης ιστορίας της Κωνσταντινούπολης, που θα είναι η αυτοκρατορική πρωτεύουσα της χώρας, και ο ίδιος ορίζεται μαζί της.

Αυτή η κατανόηση αποκτά βαθύτερο νόημα καθώς η Κωνσταντινούπολη και η αστική της ταυτότητα είναι πιο βαθιά ριζωμένες και μόνιμες από προηγούμενες διοικήσεις, έθνη και κράτη. Αναγκάζει αυτούς που έρχονται στην πόλη να εγκατασταθούν και να εντοπιστούν. Δίνοντας έμφαση σε αυτή την κατανόηση, ενισχύονται τα δικαιώματα των αυτόχθονων και εγκατεστημένων κατοίκων της Κωνσταντινούπολης, όπως των Ρωμιών, να ζουν στην Κωνσταντινούπολη. Η αντίσταση και η σταθερότητά τους ενάντια στις άδικες πρακτικές ανθρώπων, κρατών και διοικήσεων που αγνοούν αυτό το δικαίωμα δυναμώνουν.

Λόγω αυτής της αντίληψης, οι Ρωμιοί δεν πρέπει να περιθωριοποιούνται ως καταπιεσμένες και περιθωριοποιημένες μειονότητες που παραπονιούνται για αυτό που τους συμβαίνει σήμερα, για αποκλεισμό και καταπίεση, αλλά μάλλον πρέπει να θεωρούνται και να κατανοούνται ως μια ισότιμη και ελεύθερη πολιτιστική κοινότητα που συμβάλλει στις κοινωνίες στις οποίες ζουν αναζητώντας τα δημοκρατικά τους δικαιώματα. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, η ύπαρξη των Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης θα πρέπει να θεωρείται ως αποδεκτή παρά ως μειονεκτική, ως πλούτος παρά ως πολυπλοκότητα, ως φυσική παρά ανώμαλη, και δεν πρέπει να δηλώνεται ότι μειώνονται αλλά ότι αναβίωσε και ενισχύθηκε.

Γιατί όλοι είμαστε διαφορετικοί μεταξύ μας. Μπορούμε όλοι να είμαστε πιο ευτυχισμένοι και πιο δυνατοί με αυτή την κατανόηση, η οποία οραματίζεται μια δημοκρατική κοινωνία όπου οι διαφορές μπορούν να ενωθούν και να ζήσουν αρμονικά, ελεύθερα και ισότιμα. Χάρη σε αυτήν την κατανόηση, μπορούμε να συγκεντρωθούμε εδώ σήμερα, να ακούσουμε και να καταλάβουμε ο ένας τον άλλον, χωρίς να κολλήσουμε στο σκοτάδι του παρελθόντος, χωρίς να προσβάλλουμε ή να αποκλείσουμε, και μπορούμε να σκεφτούμε τι να κάνουμε στη συνέχεια αντλώντας έμπνευση από τη λαμπρότητα της ιστορίας. Μπορούμε να φανταστούμε πώς μπορούν οι Ρωμιοί της Κωνσταντινούπολης να ζουν στην πόλη στην οποία ανήκουν, ασπασζόμενοι την ταυτότητά τους. Μπορούμε να φανταστούμε τι διαφορετική πόλη, τι διαφορετική κοινωνία θα ήταν η κοινωνία μας αν η πόλη αγκάλιαζε και αγκάλιαζε αυτούς που την αγκάλιασαν, αντί να τους διώχνει.

Είμαστε τόσο χαρούμενοι που μπορέσαμε να παίξουμε καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση αυτού του ονείρου και στην υποστήριξη αυτής της κατανόησης σήμερα. Με το σεβασμό και τις

60. YILINDA
1964 SÜRGÜNLERİ
VE İSTANBULLU RUMLAR
Alexis Alexandris Anisina

Konferans/Dιάσκεψη
20 Kasım/Νοεμβρίου
2024

Η 60^η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΩΝ
ΑΠΕΛΑΣΕΩΝ ΤΟΥ 1964
ΚΑΙ ΟΙ ΡΩΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
στη μνήμη του Αλέξη Αλεξανδρή

Yer/Χώρος
Maraşlı Okulu, Fener, İstanbul
Μαράσλειος Σχολή, Φανάρι, Πόλη

Μετάφραση στην Αγγλική γλώσσα της συνέντευξης του συμπολίτη μας κ. Νίκου Μιχαηλίδη στην ιστοσελίδα της τηλεόρασης ΣΚΑΙ (8/2/2025)*.

World War II: The unknown crime of the sinking of the "Evangelistria" by the British Navy submarine

The sinking of the "Evangelistria" and the heinous murder of the Constantinopolitans volunteers as described in the book by the author Nikos Michailidis.

Nearly 80 years after the end of World War II, an obscure and heinous - and still unpunished - war crime against Greek citizens, committed by the allied Royal Navy of Great Britain, comes to light through the book by the author Nikos Michailidis "On the road to truth. The sinking of the warship Evangelistria, with the Constantinoplitan volunteers by the British submarine Torbay (1941)".

The book sheds light on the brutal and unjustifiable wartime - murder, in July 1941, of 85 people, among whom were 78 volunteers from Istanbul who had fought on the Albanian front during the Greco-Italian War of 1940. This atrocity was perpetrated by the commander of the British submarine "Torbay" Anthony Miers, who was later decorated by the British Royal Navy.

Based on the author's 9-years extensive research into Greek and British naval archives, eyewitness testimonies and contemporary journalism, the author reveals the many war criminals, including those involved in the crime, never brought to justice.

This raises critical questions about the efficacy and impartiality of international judicial mechanisms for enforcing International Law and the rules of war. It also provokes reflection on whether the principle of "justice for the strong" continues to prevail despite of the immense sacrifices of Allied soldiers and citizens in the name of Freedom, Law and Democracy.

---

*<https://www.skai.gr/news/greece/to-agnosto-egklima-tou-v-pp-tis-vythisis-tou-eyagelistria-apo-vretaniko-ypovyxio?>

The story of the heinous crime as described in the book by Nikos Michailidis On the road to the truth. The sinking of the wooden ship – caique - Evangelistria, with the Constantinopolitan volunteers by the British submarine Torbay (1941) After exactly 83 years, an unknown, heinous and unpunished crime committed by the commander of the British submarine "Torbay" on July 4, 1941, and involving the tragic death of 85 people, comes to light.

The commander of the submarine "Torbay" Anthony Miers and by extension the allied Royal Navy of Great Britain murdered 85 people. Among the 85 victims were 78 Constantinopolitan volunteers who had fought valiantly on the Albanian front, against Fascist Italy during the Greco-Italian War of 1940.

N.Michailidis himself a native of Constantinople, after 9 years of research, has highlighted the forgotten history of these hundreds of Constantinople volunteers of World War II through his two books: "The Greek-Turkish and the Constantinople volunteers in World War II 1939-1944" and "On the road to truth. The sinking of the caique Evangelistria, with the Constantinopolitan volunteers by the British submarine Torbay (1941)".

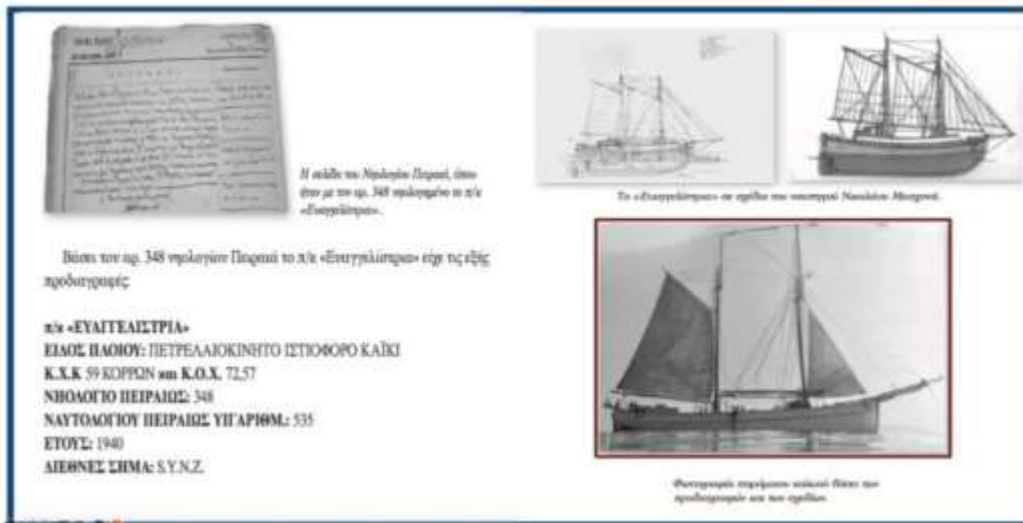
Let's start the story from the beginning. In 1940, during Greece's mobilization, many Greek citizens in Istanbul volunteered to enlist in the Greek army. The Greek Consul General in Istanbul, Georgios Koustas, described the overwhelming enthusiasm of the volunteers, who eagerly waited outside the consulate to enlist even before the official mobilization was announced.

Around 300 Constantinopolitan volunteers fought on the Albanian front, particularly in the Pogradec sector, a city in southeastern Albania. After Germany invaded Greece in 1941, most of these volunteers returned to Athens only to face immense hardship : they slept in wagons, unfinished houses, and even on the streets. With no safe passage through Bulgarian-occupied Thrace and Macedonia, and with the British naval blockage worsening conditions, their situation became dire.

To facilitate their return to Istanbul, Greece's The Minister of Defense during the occupation, G. Bakos, arranged for the diesel-powered caique Evangelistria, owned by Goveris brothers, to transport the volunteers. The caique had been requisitioned by German occupiers but was assigned to this mission with the necessary passports and fuel.

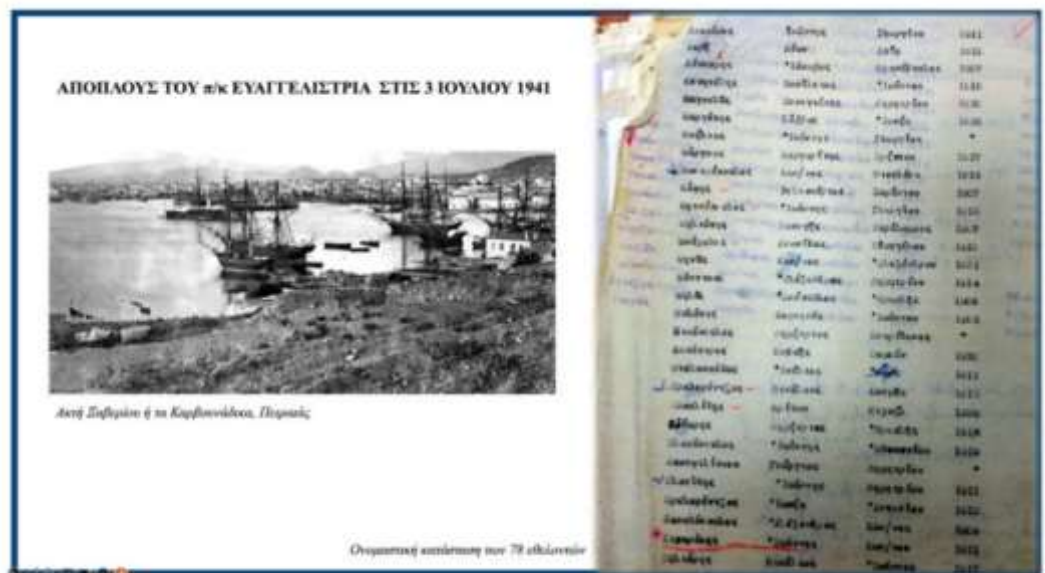
Based on the specifications of the Piraeus Registry of the “Evangelistria”, we contacted the specialized caiques shipbuilder, Mr. Nikos Moschonas, who designed the large Chian-style diesel-powered caique “Evangelistria”.

The “Evangelistria” sailed from Karvounadika in Piraeus on July 3, 1941 around 4 p.m. as confirmed by witness Stolis Ioannou. Onboard were 78 Constantinopolitan volunteers, a 5 member crew, and 2 stowaways, totaling 85 people. The caique’s journey was cut short when it was intercepted and sunk

by the British submarine Torbay. We know the time of departure from the archives of the Port Authorities.

We found the lists with the 78 names of the volunteers, whose passports were confiscated by the Greek Authorities.

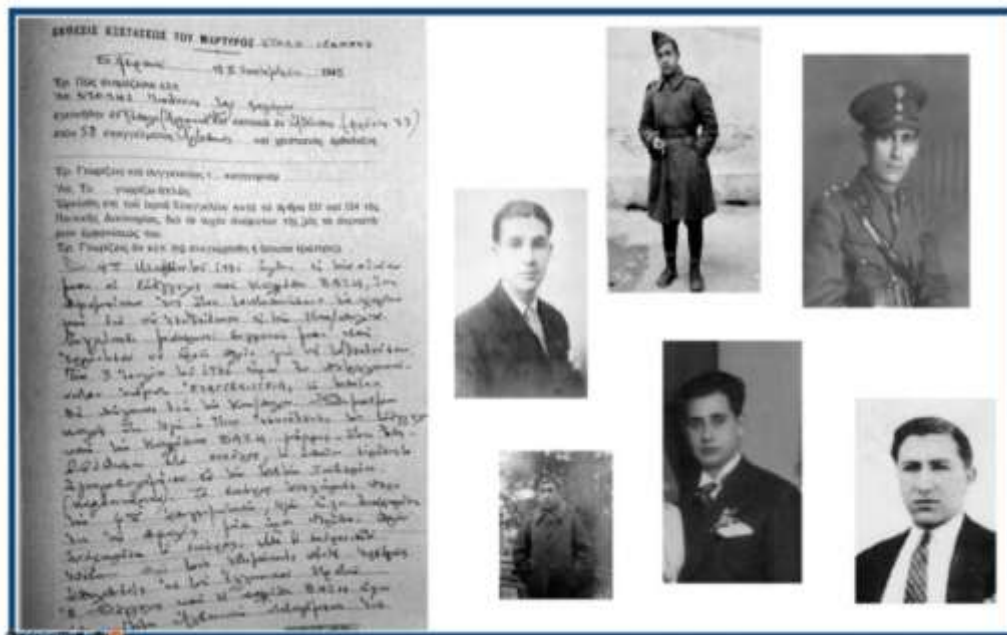

Next to the witness' report, the photographs of 6 passengers. (Top row from L to R): MITSOPOULOS IOANNIS, PILIOURIS NIKOLAOS, MILLAS APOSTOLOS, VLASSOPOULOS STAVROS, LEFKAROS IOANNIS and PITTARAKIS IOANNIS.

The "Evangelistria" set course for the Dardanelles, but never reached her destination and no one knew initially what had happened.

On July 8, 1941, an Italian soldier stationed on Tinos island reported seeing a body floating in the sea near Kolymbithra

Bay at approximately 4 a.m. The body bore the identification of Maurice Moses Symeon Dekastro.

A few days later, another body was recovered in the sea near the island of Syros. It carried the identification of volunteer Apostolos Millas, who had also been traveling on the ill-fated caique.

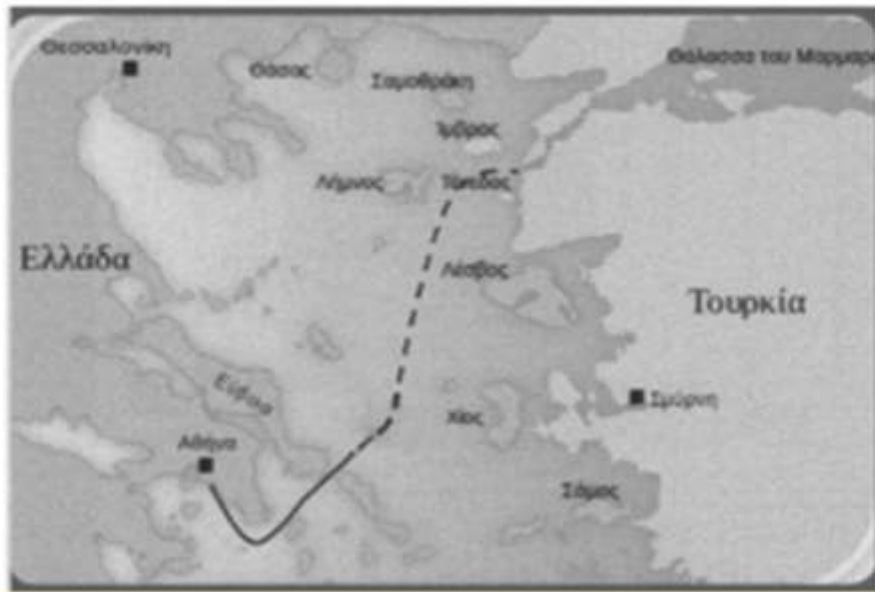
Subsequently, the Ministry of Public Security reported that four additional bodies, all wearing life jackets from the "Evangelistria", washed up in various locations on Tinos.

The only certainty was that the diesel-powered caique "Evangelistria" had sunk and all its crew and passengers had perished. However, the circumstances surrounding the sinking remained unclear. Speculation abounds, but the truth remains elusive.

To this day, Greek authorities, have not issued death certificates for the passengers of the Evangelistria. This is due to the lack of definitive evidence surrounding the cause of their deaths, despite the fact that the names of the volunteers are listed among the fallen of World War II, at the Consulate General of Constantinople. The official position remains that : "THE DEATH OF THE VOLUNTEERS IS PROBABLE BUT NOT CONFIRMED".

The bureaucratic stance caused immense suffering for the relatives of the victims, who are still unable to obtain death certificates for inheritance or other legal matters.

Η πορεία του π/κ «Ευαγγελίστρια» προς τα Δαρδανέλια

During the period June-July 1941... the British submarine assigned to patroll the area as part of the naval blockage of Greece- where we calculate the "Evangelistria" would pass en route to Constantinople- was the British submarine HMS "Torbay."

The HMS TORBAY was a "T- Class" submarine equipped with bridge armament consisting of one cannon and 2 Lewis machine guns. The commander of the submarine TORBAY was the 35-year-old Scottish, ANTHONY CECIL CAPEL MIERS (nickname CRAP). The TORBAY began its patrols in the Eastern and Central Mediterranean in March 1941.

"Based on my calculations, knowing the specific day and departure time and estimated speed of the Evangelistria, ...the two vessels would have crossed paths on July 4th near, Cavo-Doro as the submarine was patrolling in this area.

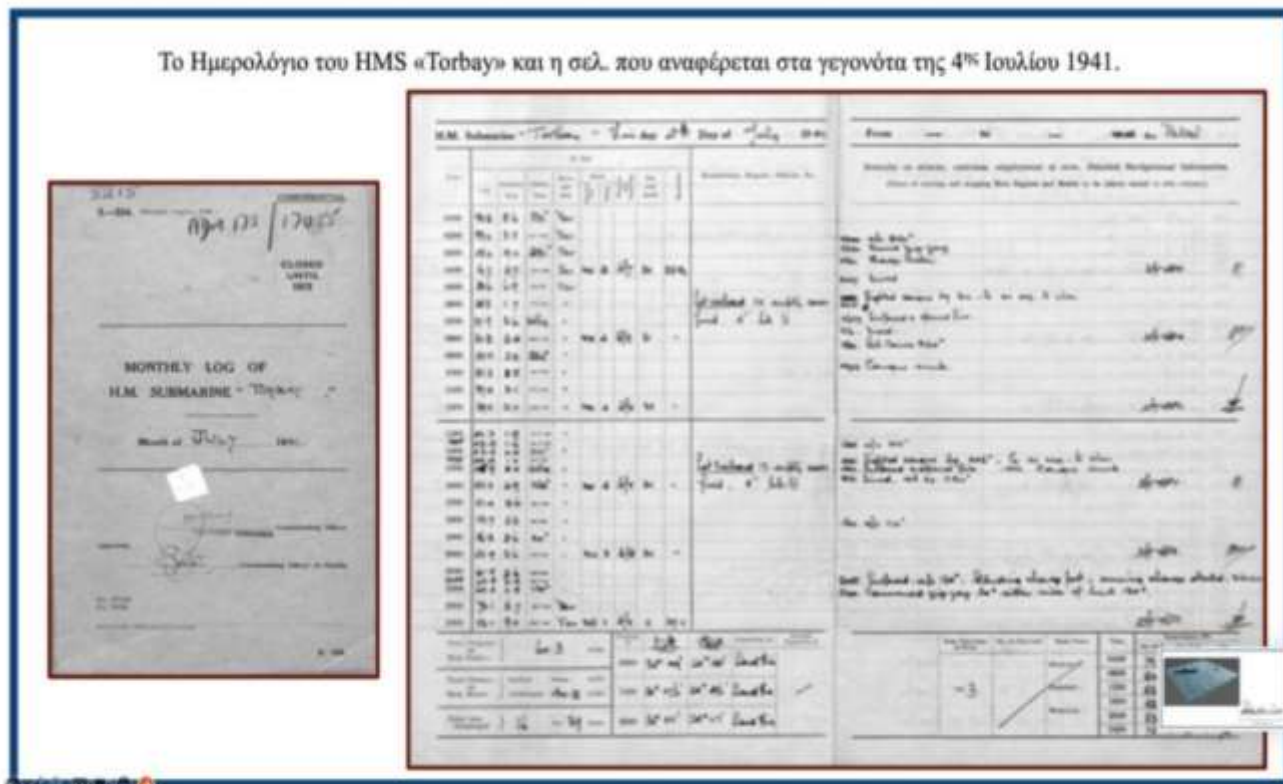
Την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου 1941 το υποβρύχιο που περιπολούσε τις θαλάσσιες περιοχές απ' όπου πέρασε το π/κ «Ευαγγελίστρια» στην πορεία προς την Κωνσταντινούπολη ήταν το HMS «TORBAY»

To confirm my calculations, I requested the Log Book of the submarine "Torbay" from the British Admiralty".

On the top left, we see the cover of the log book, and on the right the entry for July 4th which details the submarine's maritime observations, including the sinking of the vessel at 09:43.

Along with the logbook, I also ordered the patrol report, which is the operational diary of the "Torbay". It appears that on Friday, July 4, 1941, the "Torbay" encountered the "Evangelistria" near Cape Doro during the British blockage of Greece.

Here, we see the page from the "Patrol Report" of HMS "Torbay", which includes the exact coordinates of the encounter and details the events of July 4, 1941. In the top-right corner, there is a diagram I created showing the area where the two ships met.

=====
Friday, July 4, 04:47: Submerged in position 089 from Doro channel 9.2 miles away, and patrolled the central approach to the channel.

06:15: Sighted and pursued a large caique (approximately 100 tons) on a direct course from the Doro Channel to Lemnos island, heavily loaded with troops and supplies.

06:59: Surfaced in position 084 from Doro Channel, 8,5 miles away, and engaged the caique, which appeared to be carrying petrol. The caique was soon engulfed in flames.

07:16: Submerged when it became clear that the caique would sink, but remained nearby to ensure its destruction. The caique eventually capsized, leaving only part of the hull above water. The fire was extinguished, and about 30 survivors clung to the gunwale that remained above surface.

9:43: Just as it seemed that a few practice shots might be used to finish off the caique, it sank. With no serviceable boats available soon drowned.

On July 8, 1941, According to detailed reports compiled by the Tinos authorities, there were traces of blood on the backs of the bodies. A specific report about De Castro noted a wound on his left temple the size of a thaler.

Based on these events, it appears that during their return journey aboard the caique "Evangelistria" to Constantinople, the captain of the submarine HMS "Torbay" most likely murdered the 85 individuals while they were in the water.

A similar incident in which this same captain reportedly killed shipwreck survivors in cold blood it became known that this captain was murdering the shipwrecked in cold blood occurred on July 9 just five days after the murder of our volunteers. In his operational diary, Miers, proudly noted that the two guns on his submarine fired until all those on aboard the targeted vessel were killed. This criminal act was committed against German soldiers while they were in the water.

For the first time, another previously unknown criminal act by Anthony Miers has come to light. This incident occurred on July 16, 1941, against the Hydra-owned (caique) also named "Evangelistria", near Cape Matapas in the Peloponnese. Miers opened fire the five shipwrecked men but due to the darkness, he only managed to wound the sailor Zacharias Sykias in the leg.

So to the already known and reported war crime of 9 July 1941 against German shipwreck survivors, two additional criminal acts committed by Anthony Miers in July 1941 in the Greek waters, against Greek citizens are revealed for the first time.

The series of criminal acts committed by Anthony Miers during July 1941 is as follows:

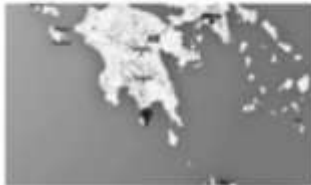
1st. On 4 July 1941, against the caique "Evangelistria", during which he murdered 85 people.
2nd. On 9 July 1941 when he murdered an unknown number of German soldiers and
3rd. On July 16, 1941, when he attempted to kill the crew of the Hydra-owned caique "Evangelistria", but succeeded only in wounding the sailor Zacharias Sykias.

These criminal actions remained hidden for almost a year. Criticism against Anthony Miers began when the King of the United Kingdom, George VI, awarded him the VICTORIA CROSS, the prestigious medal of the British Armed Forces, at Buckingham Palace in July 1942.

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΗ ΕΓΚΑΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ
To Patrol Report του HMS «Torbay» της 16ης Αυγούστου 1941.

Ζαχαρίας Στενός

Αποτίμηση Ταύτοιο ή Κίβλος Μαντικής

Accusations against Anthony Miers continued to surface in the British media, such as this front page of the SUNDAY TELEGRAPH on February 5, 1989.

VICTORIA CROSS/VC: το υψηλότερο και πιο διάσημο μετάλλιο των βρετανικών ενόπλων δυνάμεων.

Γελοιογραφία της εποχής με τίτλο:

«VC πυροβόλησε επιζώντες»

και με λεζάντα:

«Βεβαίως χωρίς αμφιβολία τους έφαγε»

Titled: Was the VICTORIA CROSS-winning submarine commander a war criminal?

Many books have been written about the crimes of Anthony Miers. One such book is Submarine Torbay by his lieutenant, Paul Chapman, in which he recounts an incident where despite a boat captain shouting that they were Greeks, Miers refused to relent. In his book GAMP VC, Brian Izzard tells us that in 1941 Miers ordered the execution of German soldiers who were helpless in a raft.

In 1989, one of the most prominent journalists of the time, Scottish retired Royal Navy officer Ludovic Kennedy, discussed Miers in his book entitled: ON MY WAY TO THE CLUB.

He writes about the "submarine atrocity" that occurred on the night of July 9, 1941, describing it as a "war crime". According to Kennedy's account, on two separate occasions, Miers ordered the execution of many German soldiers helplessly on rafts after their boat was sunk by the submarine "HMS Torbay". His accounts were later confirmed by Paul Chapman, who was then serving in the Royal Navy.

Miers had passed away 4 years earlier. Miers made no attempt to conceal his heinous actions. In his submarine's operational diary he recorded: "The submarine withdrew and with the Lewis machine guns we hit the soldiers on their rubber raft to prevent them from recovering their ship"...

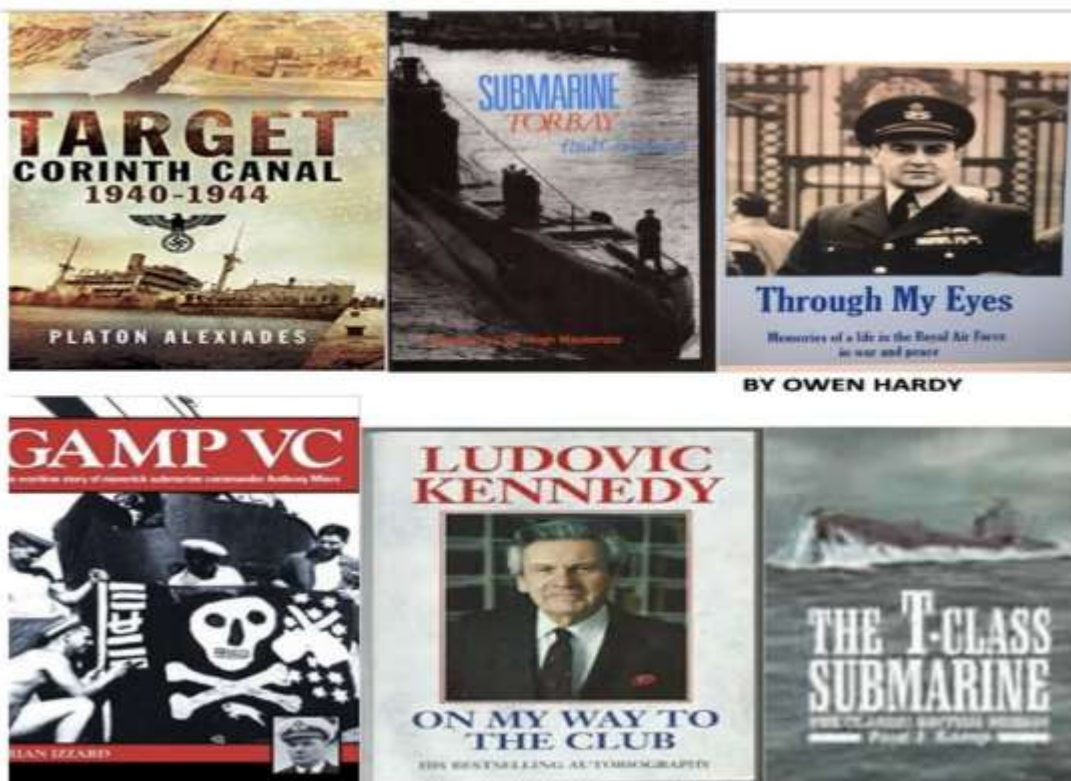
When the British Admiralty was informed about Miers' inhumane conduct, the brutal officer received a "severe reprimand" and was advised not to repeat his actions. In the 83 years since, the families of the murdered "Evangelistria" victims have never been informed the exact circumstances of their deaths nor have they received even a simple apology.

It is worth noting that for a similar crime committed against the Greek cargo ship "PILEAS", on the night of March 13, 1944, the German commander of the submarine U-852, Heinz-Wilhelm Eck, was executed along with two members of his crew by the Allies immediately after the end of World War II.

Miers remained in the Navy after the war, rising to the rank of Commander in December 1946 and Rear Admiral in January 1956. He retired in 1959 and passed away with a clear conscience.

The pertinent question is whether the British Admiralty should strip Sir Admiral Anthony Miers, a multiple recipient of the Victoria Cross (VC), of the titles or decorations he was awarded since these crimes cannot be erased under International Law.

The question then, which is asked by many, is whether the British will condemn Miers as a war criminal or, as the victors of the war, overlook his atrocities in the interest of his homeland. Some 80 years after the end of World War II, does the principle of justice as "the interest of the strongest" still apply, even tacitly, despite the fact that millions of Allied soldiers and civilians sacrificed their lives Freedom, Justice and Democracy?

Every individual, regardless of nationality, race or creed, should be treated according to the law. The primary goal is to minimize violations of international law in any future armed conflict. There must be respect and acceptance of humanitarian values, even during times of war. Furthermore, there must be a reliable, objective, and effective judicial mechanism- both national and international- to enforce International Law and the rules of war.

After World War II international, domestic and military courts tried thousands of war crimes defendants. Unfortunately, many war criminals were never tried or punished. World War II, with 55 million deaths worldwide, was fought against totalitarianism, against dictatorial regimes, in favor of freedom of expression and, above all, in favor of the administration of justice.

In cases where wrong decisions were made, considered "correct" at the time, we must have the courage to correct them today, because only then will we be proud of our achievements. "Civilization cannot tolerate or ignore war crimes, for it will not be able to survive if they are repeated.

In this five year conflict, both the Axis and Allied powers employed tactics that violated the rules of warfare. War crimes included violations of the laws of war such as murder, ill-treatment, deportation of civilians for forced labor or other purpose from or to occupied territories, the murder or ill-treatment of prisoners of war, execution of hostages, plunder of public or private property and destruction not dictated by military necessity.

History is not written to satisfy emotion but to teach and educate. Only when it reveals the truth does it fulfill its mission. While beautifying history may appease emotions, it also deceives and misleads.

As Thucydides says: "We and you know that according to human law, justice is judged only by equals, while the powerful do the mighty and the weak accept them."

A civilized person is defined by how he treats his enemies, not by how he treats his loved ones.

The restoration of truth reveals the spiritual greatness and moral superiority of a people, their genuine respect for fellow human beings, and their ability to rein in their ego and admit their mistakes.

Finally, to the families of the fallen Constantinople volunteers, at the least, an apology is owed by the British Admiralty for the unjust and disproportionate attack against their civilian relatives.

Crime is a crime regardless of circumstances or any "mitigating factors" - if such a thing even exists. Any attempt to justify a crime makes you exactly the same as the "monster" you are hunting.

Is the pursuit of Truth ultimately the essence of Justice? Is it, in reality, the search for and punishment of the culprits?

The challenge of resolving the "Evangelistria" case remains ever-present, demanding for a substantial and effective justice that prioritizes serving Ethical humanity.

The Memorial Monument for the Constantinopolitan Greeks fallen in the fight against the Fascism and Nazism at the shore of the Paleo Phaliro Municipality of Athens (2017)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

Ανακοίνωση Ημερίδας:

**«Τα Αποτελέσματα της Οκτάχρονης Εργασίας της
Ψηφιοποίησης-Αποδελτίωσης- Ανάλυσης
των Αρχείων των Εκτιμητικών Επιτροπών Καταγραφής των Περιουσιών που
Εξαναγκάστηκαν οι Έλληνες της Ανατολής να Εγκαταλείψουν και η Εικονική “Αποζημίωση”
τους με την μη-εφαρμογή των όρων της Συνθήκης της Λωζάννης»
Καστρίτσειο Μουσείο Πολιτισμού Κωνσταντινούπολης Μικράς Ασίας
Καποδιστρίου 17, Φιλοθέη 15237
Σάββατο 22 Μαρτίου, ώρα 11.00 – 13.00**

Ομιλητές:

**Νικόλαος Ουζούνογλου (Πρόεδρος της Οιομκω)
Δήμητρα Τσέτσικα (Ιστορική Ερευνήτρια – Εθελόντρια Οιομκω)
Θεόδωρος Γεωργιάδης (Ιστορικός Ερευνητής – Εθελοντής Οιομκω)
Παράκληση δήλωση της συμμετοχής: nikolaos.uzunoglu@gmail.com
Θα χορηγηθεί βεβαίωση συμμετοχής**

Θα μεταδοθεί : <https://www.facebook.com/oiomko.org>

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

(Πολιτιστική Ομάδα του Νέου Κύκλου Κων/πολιτών)
(υπό την αιγίδα της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κων/πολιτών)

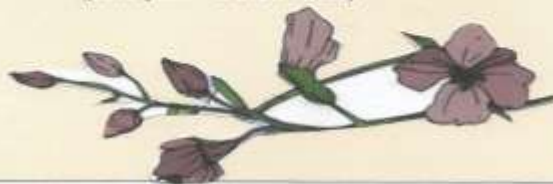
Παρουσιάζουν:

**18 Μαρτίου 2025, ημέρα Τρίτη και ώρα 18.30
στην αίθουσα του Συλλόγου Μουσικοφίλων
(Μετάντιος 56, Αθήνα, στάση Μετρό : Αγ. Ιωάννης Κυνηγός)**

**«ΡΩΜΙΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ ΤΟΥ 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα
στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ»**

**Ομιλητές: Νικόλαος Ουζούνογλου (Πρόεδρος ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ
& Πρόεδρος Νέου Κύκλου Κων/των
Γεώργιος Μπανάνος (απόγονος οικ. Ζαρίφη)
Νίκος Κόλμαν (Πρόεδρος Συλλ. Ζωγραφειωτών)
Αιμιλία Θεοδοπούλου (Πρόεδρος Συλλ. Ζαππίδων)**

**Συντονίζει : Αιμιλία Ξανθοπούλου
(μέλος ΔΣ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ)**

Οι εκδόσεις ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΤΙΚΗ και
ο ΝΕΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
σας προσκαλούν στην παρουσίαση του συλλογικού τόμου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Νόστος στον χώρο και τον χρόνο

Τετάρτη 12 Μαρτίου 2025, ώρα 19.00

Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών
Δημ. Σούτσου 46, Αμπελόκηποι, Τ.Κ. 11521

Ομιλητές:

Άρης Πορτοσάλτε, δημοσιογράφος

Ηρακλής Μήλλας, πολιτικός επιστήμονας

Νικόλαος Κόλμαν, Πρόεδρος Συνδέσμου Ζωγραφειωτών

Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης, συγγραφέας

Την εκδήλωση προλογίζει ο Νίκος Ουζούνογλου, Καθηγητής Ε.Μ.Π., Πρόεδρος ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ.

Συντονίστρια η Λίτσα Τότσα, συγγραφέας, δημοσιογράφος και ραδιοφωνική παραγωγός

Θα ακολουθήσει κέρασμα με πολιτικά εδέσματα
από το ζαχαροπλαστείο:

ΚΙΜΙΝ

-πίττα ριζαριστε-

**ΕΛΛΗΝΟ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ**

www.ellinoekdotiki.gr

[f ellinoekdotiki](https://www.facebook.com/ellinoekdotiki) [@ ellinoekdotikipublishing](https://www.instagram.com/ellinoekdotikipublishing)

Το Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Οι.Ομ.Κω.

«Μηνάς Τσιτσάκος»

Ξεκίνησε το 2013 και συνεχίζεται—σε συνεργασία με τα μέλη σωματεία της Οι.Ομ.Κω.—με όλες τις δράσεις του, αφού οι ανάγκες αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο αυξάνονται. Οι αλληλεγγύη κρίσεις της τελευταίας δεκαετίας έχουν συσσωρεύσει πολλά προβλήματα και η κρατική μέριμνα είναι πολύ περιορισμένη.

Η αλληλεγγύη προς τους αδυνάμους ήταν πάντοτε κυρίαρχο κοινωνικό γνώρισμα της Ρωμιοσύνης.

Συνοπτικά οι δράσεις του Προγράμματος είναι:

- Εξασφάλιση στέγης σε 75 άστεγους
- Διανομές 155 διατακτικών κάθε μήνα για αγορά τροφίμων από σουπερμάρκετ.
- Εξασφάλιση φαρμάκων και υγειονομικού υλικού σε 35 οικογένειες.
  - Εξασφάλιση της πρόσβασης σε ιατρικές υπηρεσίες.
    - Εξασφάλιση αίματος σε έχοντες ανάγκη.
- Μέριμνα για την εισαγωγή ανυπεράσπιστων ηλικιωμένων σε γηροκομεία.
  - Επανασύνδεση ηλεκτροδότησης σε κατοικίες.
- Πληρωμή ενοικίων για τους πρώτους 2 μήνες που υφίστανται εξώσεις όταν υπάρχει αδυναμία
- Αντιμετώπιση γραφειοκρατικών δυσκολιών που στερεί βασικά δικαιώματα του ανθρώπου σε πρόσφυγες Έλληνες όπως οι δυσκολίες έκδοσης αδειών παραμονής, πολιτογράφησης και ΑΜΚΑ
- Πραγματοποίηση εξοδίων ακολουθιών για ανασφάλιστους και μη έχοντες συγγενείς (τους τελευταίους 6 μήνες 5 κηδείες)

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΧΑΡΗ ΣΤΙΣ ΔΩΡΕΕΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ (ΑΦΟΥ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΕΙ ΤΙΣ ΔΩΡΕΕΣ ΤΟΥΣ) ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΩΝ. ΖΗΤΑΜΕ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΑΣ ΕΙΤΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ή ΜΕ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΟ nnap@otenet.gr

The Social Solidarity Program of Ec.Fe.Con.

"Minas Tsitsakos"

ALL ACTIONS CONTINUED DURING THIS SUMMER MONTHS

It started in 2013 and continues—in collaboration with the member associations of Ec.Fe.Con.—with all its actions, since the needs of solidarity with fellow human beings are increasing. The successive crises of the last decade have accumulated many problems and government care is very limited.

Solidarity with the weak has always been dominant cultural component of Romiosyni.

In summary, the actions of the Program are:

- Provision shelter to 75 homeless people.
- Distribution of 150 vouchers each month to deprived families to purchase food from supermarkets.
- Provision medicines and health materials to 32 families.
  - Ensuring access to medical services.
  - Facilitating the entrance of alone old to care houses.
    - Finding blood to those in need.
- Reconnection of electricity in residences being cut because of depths.
- Dealing with bureaucratic difficulties that deprive Greek refugees of basic human rights, such as the difficulties of issuing residence permits, naturalization and SOCIAL SECURITY NUMBER (AMKA)
  - Undertaking the cost funeral expenses of those not having anyone (5 the last 6 months)
  - Downpayment of rents for those being driven out of their homes
- Carrying out follow-up expenses for uninsured and non-insured relatives.

IN THE PAST MONTH ALONE WE HAD 2 NEW OWNER APPLICATIONS

NEED OF OUR FELLOW CITIZENS

TO BE UPDATED CONTACT US AT nnap@otenet.gr

Ec.Fe.Con. HAS NO REGULAR INCOME AND THE PROGRAM IS BASED ON PERIODIC DONATIONS FROM FOUNDATIONS AND INDIVIDUALS.

Πανελλήνια Ανοικτή Διαδικτυακή Εσπερίδα με θέμα:

«Ανακαλύπτοντας την Πόλη: Επιμορφωτική Ημερίδα για την Ιστορία και τον Πολιτισμό της Κωνσταντινούπολης»

Πραγματοποιήθηκε με συμμετοχή 260 εκπαιδευτικών, από όλη την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό, το απόγευμα της 27^{ης} Φεβρουαρίου 2025, με πολύ μεγάλη επιτυχία η Επιμορφωτική Ημερίδα για την Ιστορία και τον Πολιτισμό της Κωνσταντινούπολης που διοργάνωσε η Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών. Στην διαδικτυακή επιμορφωτική ημερίδα που συντόνισε το μέλος του Δ.Σ. της ΟιομΚω Δρ. Ντόρα Λεονταρίδου μίλησαν με την ακόλουθη θεματολογία οι ομιλήτριες και ομιλητές:

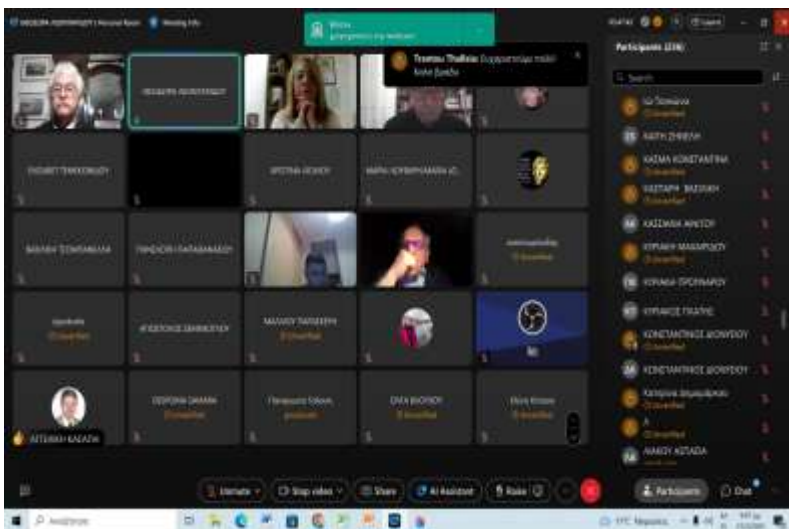
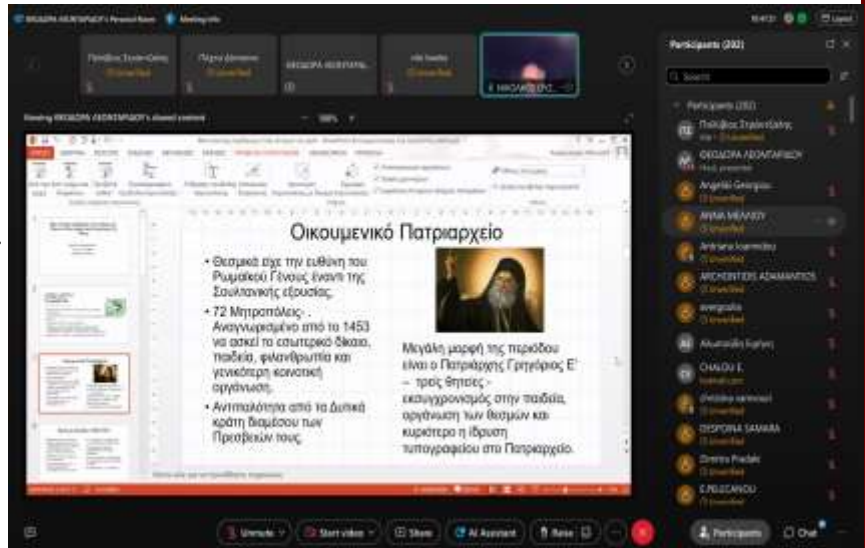
1) Νίκος Ουζούνoglou (Ομοτ. Καθ. ΕΜΠ): **"Μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα του Ελληνισμού της Πόλης"**.

2) Μαρία Δήμου (Εκπαιδευτικός): **"Ρωμιοί, ιστορικότητα, ταυτότητα, σύγχρονοι προβληματισμοί"**.

3) Ιώ Τσοκώνα (Συγγραφέας): **"Το Πέρα των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη του χθες και του σήμερα"**.

4) Δρ. Πολύβιος Στράντζαλης (τ. Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου - Συγγραφέας): **"Ελληνορθόδοξες Κοινότητες της Κωνσταντινούπολης. Η περίπτωση της Κοινότητας Μεγάλου Ρεύματος"**.

4) Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης (τ. Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου - Συγγραφέας): **"Κωνσταντινούπολη: Νόστος στον χώρο και τον χρόνο"**

**Δωρεές υπέρ της Οικουμενικής Ομοσπονδίας
Κωνσταντινουπολιτών**

**Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. ευχαριστεί θερμά για τις ακόλουθες
δωρεές που λήφθηκαν τον Φεβρουάριο 2025**

Υπέρ του Προγράμματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης:

**Το TIMA Κοινοφελές Ίδρυμα για την υποστήριξη 80
οικογενειών σε διάρκεια 12 μηνών με όλες τις δράσεις του
Προγράμματος της ΟιΟμΚω. Πρόκειται για το 5ο πρόγραμμα
από το 2015.**

**Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως: 250 Ε εις
μνήμη π. Σεραφείμ Φαράσογλου, 250 Ε εις μνήμη Λεωνίδα
Αστέρη.**

Μαρία Χρηστίδη 50 Ε.

ΔΡΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΛΠΙΣ

Επαναπατρισμός Κωνσταντινουπολιτών Νέας Γενιάς

**Η δράση αφορά την υποστήριξη του
ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ**

**ΝΕΩΝ, κατά προτίμηση οικογενειών που το
ένα μέλος τους τουλάχιστον έχει καταγωγή
από την Πόλη και συνίσταται στην ενεργή
υποστήριξη για εύρεση εργασίας, κατοικίας
και δημιουργίας νοικοκυριού. Επιπλέον
προϋπόθεση σε περίπτωση τέκνων εγγραφής
τους στα Ομογενειακά Σχολεία. Η δράση
συνδέεται με το Πρόγραμμα Υποτροφιών
εκπόνησης μεταπτυχιακών σπουδών σε ΑΕΙ
της Πόλης. Οι ενδιαφερόμενες/οι
παρακαλούνται να επικοινωνήσουν :
nnap@otenet.gr**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Υποτροφίες για Μεταπτυχιακές Σπουδές σε ΑΕΙ Κωνσταντινούπολης

Δράση του Προγράμματος «ΕΛΠΙΣ»

Προσκαλούνται οι φοιτήτριες/ες με Κωνσταντινουπολίτικη καταγωγή που σπουδάζουν σε ΑΕΙ της Ελλάδος ή άλλων χωρών εκτός Τουρκίας και επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό ή διδακτορικό επίπεδο σε Πανεπιστήμια της Κωνσταντινούπολης, να υποβάλουν αίτηση συμπληρώνοντας το παρακάτω έντυπο. Σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν πληροφορίες για πιθανά ΑΕΙ της Πόλης που θα μπορούσαν να σπουδάσουν, η Οι.Ομ.Κω. θα παρέχει τις αναγκαίες πληροφορίες. Στις/ους επιλεγέντες θα χορηγηθεί υποτροφία για την κάλυψη των εξόδων τους σε σημαντικό βαθμό.

Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών

Πρόγραμμα Υποτροφιών για Μεταπτυχιακές Σπουδές σε ΑΕΙ της Κωνσταντινούπολης

Υποβολή υποψηφιότητα

Όνοματεπώνυμο : .....

ΑΕΙ/Τμήμα προπτυχιακών σπουδών: .....

Αναμενόμενη ημερομηνίας αποφοίτησης:.....

Έτος γέννησης:.....

Παρακαλούμε να επισυνάψετε την αναλυτική κατάσταση βαθμολογίας σας.

Επιστημονικό αντικείμενο που επιθυμείτε να συνεχίσετε μεταπτυχιακές σπουδές:

.....

Έχετε υπόψη ΑΕΙ στην Κωνσταντινούπολη που διαθέτει μεταπτυχιακές σπουδές στα θέματα ενδιαφέροντος σας:

.....

Δηλώστε αν ενδιαφέρεστε για σπουδές σε μεταπτυχιακό ή διδακτορικό σε ΑΕΙ της Κωνσταντινούπολης:

.....

Έχετε συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο για το Πρόγραμμα ΕΛΠΙΣ της Οι.Ομ.Κω.; Αν όχι παρακαλώ ζητήστε να σας αποσταλεί στέλνοντας το email: nnap@otenet.gr

Στοιχεία επικοινωνίας:

Τηλέφωνα:

Email:

Ταχυδρομική διεύθυνση:

ΚΟΣΜΕΤΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ

«Οίκος του Κωνσταντινουπολίτη»

Λεωφόρος Ηρακλείου 476, Ηράκλειο Αττικής, Τ.Κ.

Δελτίο Τύπου

10 Φεβρουαρίου 2025

Το Φιλανθρωπικό Κοσμέτειο Ίδρυμα εκφράζει τις θερμές τις ευχαριστίες προς την εταιρεία ΖΑΜΠΛΑΡΑ ΑΓΓ.& ΣΙΑ.ΟΕ - Αγ. Πολυκάρπου 22 & Αγ. Φωτεινής 40, Νέα Σμύρνη (Τηλ.210-9328282, 210-9337618,zablaras@otenet.gr) για την δωρεά του 20% από την πώληση του γυναικείου φουλαριού, με τίτλο, «Ο Βυζαντινός Κήπος των Αρετών» που παρουσιάζεται στο συνημμένο φυλλάδιο της Εταιρείας.

Ο Οίκος του Κωνσταντινουπολίτη του Κοσμετείου Ιδρύματος ιδρύθηκε το 1970 από το ζεύγος ευεργετών Κίμωνα και Μαρία Κοσμέτου, με την ανέγερση πολυκατοικίας 34 διαμερισμάτων, στο Ηράκλειο Αττικής, με σκοπό την παροχή δωρεάν στέγης και μέριμνας για έχοντες ανάγκη εκπατρισμένους Έλληνες της Πόλης. Το Ίδρυμα λειτούργησε μέχρι το 1985 υπό την εποπτεία της Μαρίας Κοσμέτου και από τότε υπό την μέριμνα του Δ.Σ. που συμμετέχουν μέλη του Δ.Σ. του σωματείου Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών. Σήμερα ο Οίκος του Κωνσταντινουπολίτη προσφέρει στέγη και μέριμνα σε 60 συμπολίτες μας. Το Ίδρυμα συνεργάζεται στενά με την Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών στα πλαίσια του Προγράμματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Θερμές ευχαριστίες για την υποστήριξη σας.

Summary of the articles in the present Newsletter of the Ecumenical Federation of Constantinopolitans (EFC)

- A historic remark on the calamity for humanity of “forced expatriations” refereeing to a resolution of refugee Greeks of Anatolia in January 1923, in view of today suggestions by powerful state leaders as a solution to conflicts, p.1-2.
- Letter of EFC to Municipality of Athens on the pending issue of restoration of the Mausoleum of Christakis Zografos. EFC during 2019-2022 carried out as a donation to Municipality a thorough technical study for the restoration of this historical monument which is considered to be one of the largest private in Europe, p. 3-4.
- Call by the Imvrian Association of Athens on the restitution of citizenships of Republic of Turkiye of the members of the expatriated Greek-Orthodox Minority, p. 5.
- Keynote speech of Dr. İlay Romain Ors on the Conference of Deportations of Greek Minority members, p. 6-15.
- The disclosure after 80 years of the war crime by the British submarine Torbay commander Anthony Miers sinking a caique in 4 July 1941 against the 87 Constantinopolitan Greek voluntaries returning to Istanbul, p.16-26.
- Announcements p. 28-36.

İstanbulu Rumların Evrensel Federasyonunun (İREF)

Bu Bültende yer alan makalelerin özeti

- Güçlü devlet liderlerinin çatışmalara çözüm olarak sunduğu “zorunlu göç” önerilerin ışığında, Ocak 1923'te Anadolu'daki Rum mültecilerin insanlık için yarattığı felakete ilişkin tarihi bir açıklama, s.1-2.
- İREF'in Christakis Zografos Mozolesi'nin restorasyonu ile ilgili olarak Atina Belediyesi'ne yazdığı mektup. İREF, 2019-2022 yılları arasında Avrupa'nın en büyük özel eserlerinden biri olarak kabul edilen bu tarihi eserin restorasyonu için Belediyeye bağış olarak kapsamlı bir teknik çalışma yürütmüştür, s. 3-4.
- Atina İmvros Derneği'nin, göç etirilen Rum Azınlık mensuplarının Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlıklarının iadesine ilişkin çağrısı, s. 5.
- Dr. İlay Romain Örs 'ün İstanbulu Rum Yunanistan vatandaşı azınlık üyelerinin Sınırdışı edilmesi Konferansına ilişkin açılış konuşması, s. 6-15.
- Büyük Britanya denizaltısı Torbay komutanı Anthony Miers'in 4 Temmuz 1941'de İstanbul'a dönen 87 İstanbulu Rum Yunanistan uyruklu gönüllülerini taşıyan kayığın batırmasının 80 yıl sonra ortaya çıkan savaş suçunun , s.16-26.hakkında bay N. Mihailidis'in mülakatı, s. 16-27.
- Duyurular s. 28-36.

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ

- «Η Ενωση Κωνσταντινουπολιτών» με τα δύο μέλη σωματεία <http://www.enokon.gr/>
  - «Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών»
  - «Σωματείο Ελλήνων Υπηκόων Απελαθέντων εκ Τουρκίας»
- «Ένωση Ομογενών εκ Κωνσταντινουπόλεως Βορείου Ελλάδος» <https://sylogoskbe.wordpress.com/>
- «Αδελφότης Κωνσταντινουπολιτών Μεγάλου Ρεύματος "Ο Ταξιάρχης"» <http://www.megarevma.gr/>
- «Σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτών» <http://www.megalixoli.gr/>
- «Σύλλογος Ζαπτίδων» <https://www.facebook.com/events/610745252286345/>
- «Σύνδεσμος Κεντρικιάδων»
- «Σύνδεσμος Ιωακειμειάδων»
- «Φιλανθρωπικός Σύνδεσμος Γαλατά Κωνσταντινουπόλεως»
- «Αθλητικός Όμιλος Ταταύλα» <http://www.tatavlasc.gr/>
- «Αθλητικός Σύλλογος Πέρα» <http://as-pera.gr/>
- «Αθλητικό Βυζαντινό Κέντρο»
- Σύλλογος Πριγκηπιανών «Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς» <https://www.facebook.com/SylogosPrigipianon/>
- «Μορφωτικός Σύνδεσμος Χάλκης «Ο Άγιος Νικόλαος»» <http://www.halki-morf-sind.gr/>
- «Ο Εν Αθήναις Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως» <http://www.cmkon.org>
- «Σύνδεσμος των εν Ελλάδι Ζωγραφειωτών Κωνσταντινουπόλεως» <http://sezografyon.gr/home/>
- Εστία Κωνσταντινουπόλεως <http://estiakon.gr/>
- Σύνδεσμος Ελλήνων Βετεράνων Αθλητών Στίβου Κωνσταντινουπολιτών
- Μορφωτικός Σύνδεσμος Μακροχωρίου Κωνσταντινουπόλεως «Το Έβδομο του Βυζαντίου» <https://www.facebook.com/makrochoricon>.
- Εθελοντές για την Κωνσταντινούπολη.

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Γερμανίας»
- «Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών Αυστραλίας» με 3 σωματεία στις περιοχές της Αυστραλίας
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ελβετίας» www.agcos.ch
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ηνωμένου Βασιλείου» <https://www.facebook.com/acguk.net/>

ΑΡΩΓΑ ΜΕΛΗ

- «Επτάλοφος» Ιστορική Βιβλιοθήκη Μελέτης και Έρευνας
- Σύλλογος των Φίλων της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.
- Φίλων Βυζαντινών Τεχνών
- Πολιτισμού & Κοινωνικής Ανάπτυξης.
- Ένωση Κωνσταντινουπολιτών Μικρασιατών Βορείου Αττικής η "Αγία Σοφία".
- Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής <https://www.facebook.com/etmelan1/>
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Σικάγου.
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών περιοχής Washington D.C.